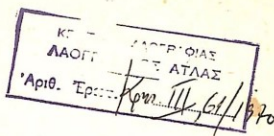

61

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

41
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Οκτώβριος 1963 - Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΙΘΕΦΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Β. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΤΗΛ. 42-10

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 2233/69

TAX. Δ/ΝΣΙΣ: Έβανς 72

ΕΠΙ ΑΝΘΩΔΕΙΩΜΙ

Έν Ηρακλείω τῇ 6-3-1970

Πρός

Τὴν Ἀναδημίαν Ἀθηνῶν
Κέντρον Ἑρεύνης Ἑλληνικῆς Λογογραφίας
Ἀναγνωστοπούλου 14
Ἀθῆναις 1136

ΘΕΜΑ: Ἀποστολὴ Ἑρωτηματολογίων διὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα δεδόντως
συμπεπληρωμένων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΠΙΘΕΦΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ Β. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ὑπ' ἀριθμ. 55584/28-3-69 Δ/ντῃ Γεωργεῖου Παυλείου

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἐπιστρέψωμεν, συνημμένως, ἀποστα-
λέντα Ἑρωτηματολόγια διὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ κατ' ἑθιμον
Πυρᾶς δεδόντως συμπεπληρωμένα ὑπὸ διδ/ων Περιφερείας μας.

Ἀναπληρωτὴς Ἐπιθ/τοῦ Β. Ἡρακλείου

ΠΑΥΣΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

..... *καὶ ἐν ἀμφοτέρας ἐκτελεροῦνται*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

..... *ἀπὸ ἐπαρχοῦν ἐν τὴν περιουσίᾳ τοῦ*

κυρίου... ποιεῖται... ἐκτελεῖται

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα ;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἤσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθοῦ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

..... *ἐν τῇ γένεσει... ἐργαζομένη... ἐργάζονται*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

..... *ἐργάζονται... ἐποχικῶς... ἐργάζονται*

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..... *Τὰ χωράφια ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων).*

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *πρὸ 5/ετίας*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Τὰ εἰδυροῦ ἄροτρα*

πρὸ 20/ετίας καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ πρὸ 3/ετίας

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Τὸ μονόφτερο ἄροτρον χρῆσιμοποιεῖται*

ἐν ταῖς ἐπιπεδαῖς καὶ γενικῶς ὁμαλῇ ἐδαφῇ καὶ ἐπὶ ἀνομοίαις ἢ ἐπιχω- νῶν τὸ δίφτερον εἰδυροῦ, μοχλῶν πρὸ 10/ετίας

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. 4. 7. 10.

2. 5. 8.

3. 6. 9.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῇσει;) *πρὸ 10/ετίας*

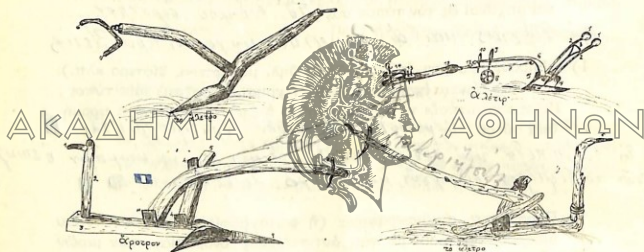
3) Μηχανὴ θερισμοῦ *δὲν ὑπάρχει ἐνέτι*

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *δεν ὑπάρχει...*

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ. *δεν ὑπάρχει.....*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
Τὸ ξύλινον ἄροτρον κατασκευάζετο ὑπὸ πτω-
χικῶν ἔκκετο καὶ τὸ ἴδιον ἐν.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

ξύλινον ἄροτρον 8x (1) ζυγὸν 8x (2)

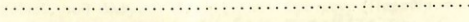
(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

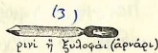
.....

64 ἦτο (ἦ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, *h=2, p=1*

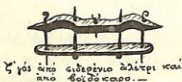
1) Σείρασις (2) ἀρίδι (3) Συδοχας ἐπιβηδ ἐχον
καὶ βρεῖτε (κοπίδιαι) καὶ παρτοκάφαι μέ. τσ. ἐπτοτα ἐκάρ
ψταν ταί παρούθαι ἐν τὸ πῶδε τοῦ ἀγερτοῦ

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος..... *βοεες*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ;..... *δύο*.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *ἦτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖον ὁ ζυγός*.....

①

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λούρα, ζευῦλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

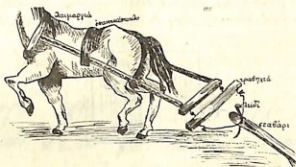
Ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου ὀνομάζεται λούρα.....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *μόνον δι' ἑνὸς ζώου πρὸ 10/ετίας*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;.....

Ὅς ἐμφανίζεται ἐν τῇ παλαιήφειρῳ ἐκὸ καὶ

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν πόπον σας.....

Συνήθως ὁ ἄνδρας εἰς ἐλπίστε καὶ ἡ γυναῖκα

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

Ὁ ζυγὸς τοποθετεῖται ἐπὶ τοῦ αὐχένος τῶν βοδιῶν καὶ ἐκτενίζεται ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τὴν ζεύξιν ἥτις ἀκολουθεῖ τὸ φορμὸν τοῦ βοδιοῦ καὶ τὰ ἄκρα τῆς ἐκτενίζονται ἀπὸ τὰς ὀπίσθας τοῦ ζυγοῦ ἐκτενισμένη ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τὴν ζεύξιν. Τὸ ἄροτρον τοποθετεῖται

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Ὁ ζυγὸς εἰσενέμεται ἐπὶ τὰς ὀπίσθας καὶ ἐκτενίζεται ἀπὸ τὰς ὀπίσθας τοῦ ζυγοῦ μετὰ τὴν ζεύξιν καὶ τὸ ἄροτρον τοποθετεῖται ἐπ' αὐτοῦ*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Μετὰ σχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ

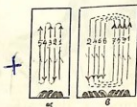
ἐπ' αὐτὰ κίρρεται ἐπὶ τῶν ζῶων καὶ ὁ γεωργὸς κρατᾷ

τὸ μέσον αὐτοῦ ἢ μαζῶν τὸ δένει ἐπὶ τῆς χειρολαβῆς τοῦ ἄροτρον τραβῶντας πότε τὸ δεξιὸν καὶ πότε τὸ ἀριστερὸν κομμάτι ἀγχορίζομαι μετὰ τὴν κατεύθυνσιν πού θέλει καὶ δύνανται ἐπὶ τὰς ζεύξιν ζῶα.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Τὸ... χωράφι... ὀργώνεται κατ' εὐθείαν γραμμὴν
ὡς... τὸ... σχεδιάγραμμα (α).

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαορίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριές, ντάμις, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.);

Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα ἐγένετο εἰς σποράς.
ἢ καὶ τὰς.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαορίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν;

Με αὐλακιάν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶται ἄροτρον;

Ὡς καὶ καμμία περιοχή.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ἀναλόγως τῆς κατεύθυνσης καὶ τῆς ὁμοφύ-
του ἐδάφους.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Ἡ σπορά ἐγίνετο δ' ἐνὸς ὀργώματος.

αὐτόμη. καὶ ὅτ. τὸ χωράφι ἔχοι γέρον. καὶ ὀργάνετο
διὰ πρώτην φοράν ἢ εἰς τὴν τρίτην. ὡς συμβαίνει ἐν ἡμέρᾳ
ἐν ταῖς ὀργαῖς

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ἐγίνοντο δύο-τρία ὀργώματα μετὰ ἀνάμεικτα βοσκοπιέματα
καὶ ὀποιοῦνται τὸν χωράφι, τὴν αὐτὴν ἡμέραν

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σίταρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ὡς ἀνεφέρθη καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος αἰ. πρὸ ἐποχῆς
πρωταί καὶ οἱ βοσκοποὶ ἠμῶν ἔβαν τὸ πρῶτον ἀναμεικτοῖς ἐνηθρακτοῖς

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν.

π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ὁ φενοῦς ἔχει τὸ βακί

καὶ ἐν αὐτῷ περιέχεται ὁ σπόρος ἐν τῇ μέσῃ τοῦ προδένου τῇ φενομένῃ
ποδιᾷ ἢ μοιτῇ τῇ ὁποῖαν φέρει ὁ σπόρος ἐπὶ τὸ βακί καὶ
σκορπᾷ τὸ σπ. ἐν τῇ κτάσει ἢ ἐπὶ τῇ ὁποῖαν ἔχει φεραζέ προμαρμένη

β) Μετὰ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Τὸ... ἀροστῆρον... καθαρίζεται κατὰ τὴν ἀροστῆραν δι' ἐνὸς... ἐργαλείου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται... καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔχει τὴν μορφὴν ἀκριβοῦς τῆς κατωτέρω βουκέντρας.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μοῖνο... ἐπέκειμα... καὶ... μετὰ τὴν ἐργασίαν... διατρίβει... τὰ φερόμενα βυθοκόπια...*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδας, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχέδια καὶ ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχέδια καὶ τινῶν ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

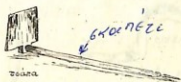
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Διὰ τὸ βλαβερισμὸν ἢ ἐκκαίρισμα καὶ ἀγροῦ ἢ τοῦ
 καὶ ἡ πον. χρησιμοποιοῦται ἡ τσόφα (ἐκαλίδαι) μετὰ τὸ
 . . . βλαβερεῖ. ἔχον τὴν μορφήν τῆς κατωθὲν ἐκτιθέμενης τσόφας

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα
 καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Δὲν ὑπάρχουν βοηθοὶ

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου

εἶδους. Διὰ τὴν ἑπομένην τὴν ὁσπρίων προτιμῶνται αἱ ἐκάσται
 καὶ χωράφια ποὺ ἔχουν καλὴν τὴν γῆν. Κοπρὰ χωράφια ἢ ὁσπρία.
 ἢ ἑπορὰ γίνεται ὅπως τὴν μορφήν καὶ ποὺ διερρεῖται παλαιὰς
 ἐν γρᾶμμας ἀκορυφῶν γινώσκοντες τὸν γένει καὶ ρητοῦσας ταύτας ἐν
 τῇ ἀγροίᾳ.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Τὰ πλείονα τοῦ χωρίου ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ τριφύλλου ποὺ
 δὲν ἐπέρκεται

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
 λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
 καὶ ἄλλως.

Τὰ γεώμηλα ἐφυτεύοντο ἀνεκκαθὰ ἐν αὐλάκῃ

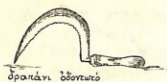
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Τὰ *θεριστήρια* *ε*θερίζοντο *καὶ*
θερίζονται με τὸ δρεπάνι (δρεπάνι)

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) *ε*θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε, ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *Ἡ χειρο-*

λαβή τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ἐκ ξύλου κατηνδριμν
με ξύλον ἐπιγόνειαν ὁ δὲ βιδιροῦς ἐκεῖνος δὲν ἔπιν ἰδικί-
τερον ὄνομα Ὀλοῦμυρον ἐλέγετο δρεπάνι

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Τὰ θερίζεται ἐργαζία κατεσκευάζεν ὁ εἰδηροργός. (χαρ. κ. α.)*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ἦτο καὶ εἶναι ἐν χρήσει ὁ θερισμὸς δι' ἐκριζώσεως ἐν τῷ μικρῷ ὕψους συστηριμαί ὡς καὶ ἐν τῷ ψυχρῷ*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ἐθερίζοντο ἐν ὕψ. 15-20 ἐκαστοί ἀπὸ τοῦ ἐδάφους*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

Ἐλέγοντο ἀνέκαυστοι καὶ φαεινοί

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν τὰ δράγματα (καίτους) 3-4 τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ὄχλου μὲ τὴν δάχτυλ πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν καίμενοιτες ἔτσι. ἐν γειόμενῃ ἀφαιρίσει.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

ἀγκυλίες

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποιοὶ ;

θεριστές.....
ῥιζεύεται ἀπὸ τῶν ιδιοκτητῶν καὶ γεωργῶν
μερὸς καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκόπην (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεῖσθε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Δεν ἔφερον τίποτα οὔτε οἱ ἄνδρες οὔτε αἱ
γυναῖκες. Μόνον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔφερον διὰ
τὸν ἄθλον τερμαχίου ἀδερφὸν ὑφ' ὀνόματι αἱ γυναῖκες
καὶ μαῦρον οἱ ἄνδρες. Τὸ γεγνημένον γελοῖον δὲ...

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός; *ἔδιδετο προσοχή*

ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, πρὸς ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός. Κατ' ἀρχὴν ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡμέρην εἰς τὴν θερμὴν καὶ ἐνήμερον προσιμούμενον, ἡμέραν ἴδιαν μετ' τὴν ἡμέραν τῶν Ἀρεβουμένων. Δὲν ἔπρεπε μετὰ διατὴν ἡμέραν τὴν τριτὴν

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά.

Τραγουδοῦσαν καὶ τραγουδοῦν διαφόροι αἰρητικά διότετα

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. *ἔθιμον*

ἔθιμον. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ ἀφήνουν εἰς μίαν ἀκρὴν εἰς τὸ χωράφι μερικὴν ὀχθὴν ἀθήριστον οἱ ἀποκοπόμενοι ἀποθήρην καὶ μένουν ὡς ἔθιμον διὰ τοὺς ἀγαπημένους ἐντροφῶν τῶν θεριστῶν καὶ παιδιῶν

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

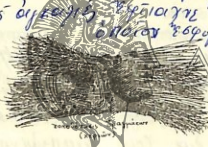
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖας τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τοὺς στάχους ἔδενε ὁ ἀνδρᾶς ἐξέτειτο ὀρθῶς καὶ...
 ἦτο ἀλφαιμένο μετρωτά του τὸ δεματιῶν ἀπὸ...
 βούρα ἢ βράκα κρατῶντας τὴν μίαν αὐτῆν καὶ ἀναμένει
 ἐν ταῖς βράκα τοῦ Αἰ. γυναῖκες ἔφνον τις ἀμνηστὴς τις...
 ὁποῖον ἔσκυαναι μὲ τὴν βούρειαν τοῦ δρεπανοῦ καὶ
 εὐεῖνος τις τοικτοποιοῦσε φρονεῖν ὄντας οἱ στάχους νὰ ἔχουν
 τὴν ἰδίαν διένθεσιν. Λατὰ οἱ ἀγκαλιές ἐτοποθετοῦντο
 ἐν ὁδοῖς. Μὲ 10-15 ἀγκαλιές ἐφθίαχνε τὸ δρεπαίνει τὸ
 ὁποῖον ἐφορῆε πορὺ μὲ νὰ
 εὐεῖνος τὸν ἐξέτεινε
 ἐν τῷ ῥυθμῷ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἐμαρτύοντο...
 ἀνά... τέρεσσοι δίδει... 4 ἐφόρτωναν ἐν ἑκά-
 βτον... ῥυθμῷ

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; /

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Ἡ κολλήριον ἤρχεται πρὸ 100 καὶ ἡσὶ
ἐτῶν καὶ τὸ φύτευμα αὐτῆς γίνεται
κατὰ τὸν Μάρτιον ἢ Ἀπρίλιον.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Ἡ ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων γίνεται με-
σθιόνων... καὶ ἀπὸ αὐτῶν τὸ βότρυμα εἶναι ὡς
τὸ τῶν βελιδίων... εἰς τὴν βελίδα (11).

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο προαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Τὰ δεμάτια πρὸ ἀλωνισμόν ἐντεκεντρώ-
νοτο ἀπὸ τοῦ χωράφι εἰς τὸ ἀλώνι

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Ὁ χώρος που τοποθετοῦνται τὰ δεμάτια καλεῖται

θεμωνιά. Ταῦτα τοποθετοῦνται ἐν εὐθείᾳ ἢ μὲν ἐπὶ τῇ αἰθρᾷ

ἢ θεμωνιά εὐρίσκεται εἰς τὸ νότιον μέρος τοῦ ἀλώνι-
διὰ νὰ μὴν ἐμποδίζετ(3)
ὁ βορρᾶς κατὰ τὸ
λίγιστον

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Ὑπῆρχεν ἀλώνι ἀπὸ ἀνέκαθεν

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

ἀνέκαθεν ἔζηθεν τοῦ χωρίου καὶ ἐν εὐθείᾳ
100-150 μέτρων. Κατὰ προσέγγισιν εἰς τὸ νότιον
μέρος τοῦ χωρίου

- 5) Το άλωνι ανήκει εις μίαν μόνον οικογένειαν ή εις περισσοτέρας ;
 εάν τουτο ανήκη εις πολλὰς οικογένειας, πῶς γίνεται ή χρη-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειράν και επί πόσον χρόνον ;

Τό άλωνι δυνάται... και ἀνήκει... καί ἐν 2. οἰκο-
 γενείαις ἐν τῷ ἀλυνίῳ βοηθοῦν ἡ μία τῇ ἄλλῃ. καί μάλιστα
 μισά ἀλυνίαι, ὅπως θάγῃ, ἡ μισά καί μισά ἡ ἄλλη

- 6) Ἀπό πότε ἀρχεται τὸ άλωνισμα και πότε λήγει ;

Τό ἀλυνισμα ἀρχεται... τῶν... ἡμέρων καί περὶ τῶν...
 ἡμέρων

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου και παραθέσατε σχε-
 δίσμα ή φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Εἰς τὴν περιοχὴν δύνανται εἶναι μόνον τὰ...

Χωματάλωνο περιτρυφωμένο με μίαν βελούδινη πέτρα

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ άλωνι ἐκάστου ἐτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμός αὐτοῦ και
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου και τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ή συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 και ἀχύρων). Τὸ... ἀλύνει... πρὸ τῆς ἐνάρξεως... τῶν ἀλυνισμάτων

καθαρίζεται καὶ ἀπὸ τῶν χορτῶν καί ἐκκαθαρίζεται ἐν ἐννεχείᾳ

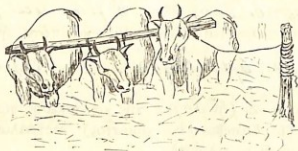
καταβρέχεται τὸ δάπεδον καί πατιῖται ἀπὸ λαδίου ἢ πρόβαται
 ριχνοντας οὐχτρόνιον καί θίγει ὄχιον. Ἀπὸ πατιθῆ καὶ τὰ καὶ ὅπου
 ροφίον τὸ νερό ἔχουσιν τὰ ζῶα καί τὸ ζῶον ἐκ τῆς γῆς ἐν ἐννεχείᾳ

- 9) Ἡ ὡς ἂν ὡς προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ και ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν και ὥραν ;

Εἰς τὸ πῶς τοῦ θερισμοῦ

- 10) Πῶς γίνεται ή τοποθέτησις εἰς τὸ άλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς και τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

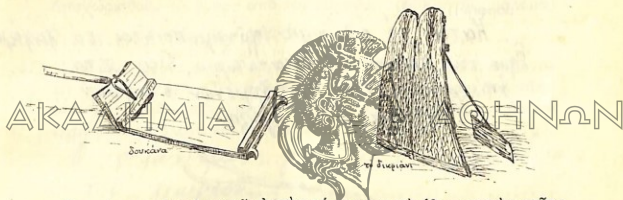
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ξύλινος στῦλος, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὴς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειᾶς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....
.....
.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *Ὡς ἐκζητιέται. Κόν. μυρά-*

*νιμα. ἤρκει καὶ παιδεύεται. ὁ βωλόσυρος. ἔχει τὴν μορφήν τοῦ ἀνακέρως. δικριανίου. ἢ ὑπὸ τῶν ἐπιφανείων αὐτοῦ ἦτο ἐπιγε-
μένη με. προϊστά. μεταλλικά. ἐλαστικά (καρκαμάκια). ἢ καὶ
δι' ἀποσχίδων. β. κ. ζυγοῦ. λίθου. ὅς τος. ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ζώων
τοῦ ζυγοῦ. β. με. τὰ. ἐξόμενα. κατεβῆται καὶ ἐκέρετο. κυματικῶς*

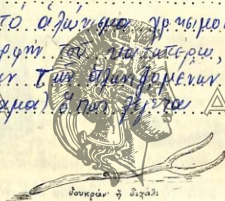
*Ὁλα τὰ δεικνυμένα ἠλωνίζοντο με τὸ βωλόσυρον. Ταῖς
κουκκίαις καὶ τὸ ρόβι ὅταν ἦτο μικρὰς ποσότητος ἠλωνι-
ζοντο διὰ τῶν ποδῶν τῶν βοῶν.*

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχεῖται τὴν 10^{ην} πρωΐαν καὶ
μαεὶ διακόπτεται τὴν 1^{ην} ἀπογευματινὴν

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

κατὰ τὸ ἀλὼνισμα χρησιμοποιοῦται τὸ χαράκι
ἐκ τὴν μορφήν τοῦ κατωτέρω, διὰ τὴν
ἐπίπλευσιν τῶν εὐκαρφομένων βλαστῶν
(ἀράματα) ὅπου γίνετα

δουκράν ἢ διχάλι

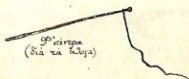
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλὼνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν, τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;

Μὲ τὸ χαράκι ρίπτει ἐντὸς τοῦ
κύκλου τοὺς ἀκόπους στάχους συμποιεῖ δὲ τὴν
γένεσιν

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' ἐκέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα
τῶν ζώων χρησιμοποιεῖται ἐξ ἐμάχων ξύλου, ἔχει χαράκι
μῆκος) ἐνός καὶ πέντε μέτρων γέρον ἐν τῇ μίᾳ οὐκ
οὐκ εἶδος, ἐλέγετο δὲ γυμαιοτερό

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης, κλπ, ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . *πλεῖνται δούλα... καὶ χιλιόπται 5-7 ἡμέρες*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) *μέλαμα*

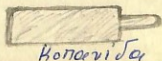
- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταῖ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπαιῆδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν *ἀλωνιστοὶ... εἶναι... ὑπὸ τοῦ ἴδιου τοῦ γεωργοῦ*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Τὸ κοπάνισμα εἰναι μόνο ἐν τῇ περιπτώσει πού εἶχεν τεχνικῶς, ὁ καρπὸς γὰρ βυθιζοῖται πρὸς τὸ ξύλον, ἐκπορεύονται μερικὰ δερμάτινα, πρὶν νὰ βροῖζον τὸν «τρεσὺν» ὅπως γένν' ἐξω.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Τὸ κοπάνισμα εἰναι με' τὴν κοπανίδα, ἡ ὁποία εἶναι ἐν ξύλῳ καὶ εἶχε τὴν παρομοίωσιν μορφήν

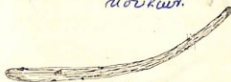

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται), χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.). Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο.

ἐν τῷ ἀλώνι καὶ ἐπὶ τῶν ρεβιθιῶν φακῆς καὶ μουκῶν.

κόπανος εὐροφιδεύς

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα μικρῶν σπορῶν δημητριακῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Δ. 3166/20

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οικογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οικογενείας

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ βελιχόμενος βελὸν ἐν βελῷ ἐπιμηκεῖ
καὶ ἐκτίνεται ἐν δυνάμει πρὸς ἀνατολὰς
κατὰ μέσην τοῦ Νοτίου ημερᾶς αὐτοῦ τοποθετεῖται
ἐχόντι μὲ τὸ ὅποιον βελὸν ἀφ' οὗ ἀπὸ τοῦ μέγους

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

.....Τὸ λινῶμα γίνεται μὲ τὸ θρινάκι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λινῶς (ἀνέμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λινιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Τὸ λινῶμα δύναται νὰ γίνεται καὶ ἀπὸ ἄνδρα
καὶ ἀπὸ γυναῖκα ὅχι ὁμοῦ ἀπὸ ἑδικοῦ ἐπ' ἀμοιβῇ λινιστῶν

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λινισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ χονδρά τεμάχια φέρονται κοντύλοι καὶ καρπὸς
ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτὰ μὲ τὴν ἐσοῦσαν καὶ τὸν
βορῆτον. Τὸ δευτέρον ἀλῶνισμα γίνεται παρὰ
ἐν τῷ ἀλῶνι.....

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖξις τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα); διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο. Τό... δεύτερον ἀνεμίσμα ἀπομαίνεται...

αἰσροζώνεμα καὶ βυθίζεται ἐν τῷ... βυθί...
 ἢ ζεῖσις τῶν ζῶων γίνεται μετὰ τὸ ναζούμενον ἀφουδε...

Τὰ ζῶα εὐέλκονται καὶ πηλαί καὶ βυθίζονται ἀπὸ τοῦ ζαρκιᾶ μετὰ θυμῆ
 ἐχοινοῦ τὴν αἵματι τοῦ ὁποῖον κρατεῖ ὁ ζαρκιᾶς καὶ περιτρέφεται
 μετὰ μετὰ αὐτοῦ

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Τὰ χονδρὰ τεμάχια ἀπομακρύνονται...

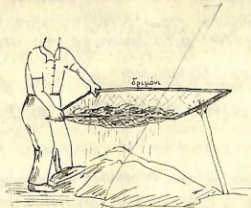
μετὰ τῇ... βούτῃ καὶ τὸν βολίστην καὶ...

ἐν τῷ αὐρῶν τοῦ ζιχνιόμενου.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστην, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ὁ βορίων ἐστὶν ὅπως τὸ κοκορέον ἔχει
ὅπως ὁ παρ' ἀφροσύνης

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

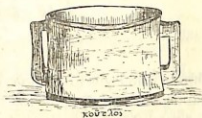
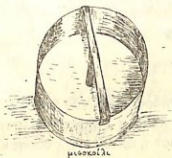
Ὃταν χωρίθῃ ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν μετὰ τὴν
παρασκευὴν καὶ τὴν ἀκοῦσιν. ὅτε καὶ ὁ σωρὸς μεταβάλλεται
ἐν τῷ χωρῷ. εἰς τὴν ἑσπέραν καὶ εἰς τὴν ἑσπέραν καὶ εἰς τὴν ἑσπέραν
εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐμπηγνύεται
ἡ παιρὶς καὶ ὁ θρινάκι καὶ ὁ γεωργὸς βρέχων κατὰ τὴν ἀνατολὴν
ἐπὶ τὸν σωρόν καὶ τὸν σταυρόν καὶ τὸν προοικονομῶν
8) Ἀλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ ἀποφασίζονται τὰ μέτρα τῶν
σωρῶν καὶ τὰ μέτρα μετὰ τὴν γεωμετρικὴν
ντενέκα (γεωμετρικὴ καὶ χωρὶς γεωμετρικῆς) 14-15 μέτρα
εἰς τὴν

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ἁλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη.
Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο
ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

μεταφέρθη εἰς τὸ βητὶ νὰ ἐλθῇ νὰ τὸν μετρίῃ ὁ μερμένος
μουρτζήματος γιὰ νὰ παίρῃ τὸν μὲν κοῖτᾶ, ὁ δὲ παῖς ἦτο
... 70. 10%

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρον τῶν δημητριακῶν (δνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) ὅ.τ.τ. οἰκίᾳ ἐπὶ 6ης καὶ τετραγώνου τοῦ

παπαδιαϊτικο καὶ τὸ ἀγροφυλακιάτικο ματαὶ βούτμεν
Παλαιότερον μέτρον τῶν δημητριακῶν ἦτο τοῦ
μουνῆρι ζύγιον β.τρογγυλόν δοχεῖον χωρητικότητος
16-17 εὐσάβαν εἶτον

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) Ὁ καρπὸς ἀπεθηκεύετο ἐντὸς τῆς οἰκίας

ἐντὸς νοφινίδων ρηχμένων ἀπὸ καλὰίμων ἢ ἐφ' ὀκίᾳ καὶ ἐπιχρυσί-
μων ἔδωθεν καὶ ἔδωθεν δασύμορφον βούν ἢ γάδοις ἀναμεμυγμένων
με' αἶχυνον

4) Τὸ ἀχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον. Τὸ ἄχυρον ὀσηθαμύνετο
ἐν τῷ ἀχυρῶναι ἐντὸς τοῦ χειμῶνος.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

Ἡ διαλογή καὶ ἐπὶ τοῦ σπόρου ἐγίνετο μετὰ
τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται,
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀναμμα φωτιάς λαμβάνει χώραν τὸ Μεγά-
λοβραδὺν (κάψιμο τοῦ Ἰούδα).

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

Τὸ ἀναμμα τῆς φωτιάς λαμβάνει χώραν τὴν
πρῶτην βραδινὴν ὥρην τοῦ Μεγαλοβραδίου ἐν τῇ αὐτῇ
τοῦ ἐπιτείου ὑπὸ τῶν παιδῶν. Τὸ ἴδιον βράδυ
καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ὥρᾳ πού
ὁ παπὰς ψάλλει τὸ Χριστὸς Ἀνίστη ὁνόπτεται
μεγαλὴ φωτιά.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Η φωτιά ζέμζει φουναίρα

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;....

Τὴν ανάπτουν τὸ πρεῖστον παιδιά

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπό ποῖον μέρος;.....

Τὰ ξύλα προσφέρονται ἀπό τοὺς τοῖκους ἐς τοῦ νεοῦ πύ-
λοις στήσαν. Παλαιοὶ ὅμως υἱεῖσθαι ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἢ τοῖ
μοσινὰι υἱεῖσθαι

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ ξύλα συγκεντρώνονται ἐς τὴν αὐτὴν τῶν θυμῶν
Αὐτοὶ οὖν υἱεῖσθαι τοποθετοῦν ἐς ἀπὸ τοῦ τῶν μέ-
λων μεταφέρονται ἐς τὸν πυρὸς τῶν παιδῶν τῶν Αἰολοταίους
καὶ οὗτοι οὗτοι εἰσέρχονται ἐς τὴν θυμῶν

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορκία, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἑκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

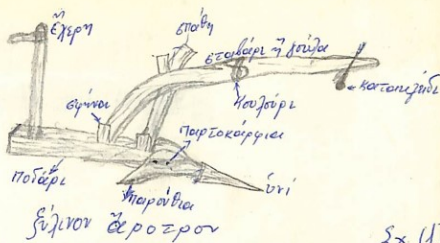
Τὸ κάψιμο τοῦ Ἰούδα ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἐν
τῇ αὐτῇ τῶν ἐπιτηδίων ἐκπαινεῖ ἡθροβόλιμος
καὶ ἐκπαινεῖ τὸν Ἰούδα ἡθροβόλιμος
Προδότης·

Ἀπὸ τῶν μετὰ τὴν φωτιάαν τῶν ἡθροβόλιμος
τῇ Ἀντιστάσει οἱ ἄνθρωποι παύονται νερβουνοί
ἐν τῷ ἐπιτι, τὴν ἐκπαινεῖ τῶν ὁποίων ὀνοματεύουν
μεθυσμένοι καὶ θειοφύγον τ' ὀμνήζον.

(Ἰωάννης Κ. Παπαδόπουλος)

Διδάσκων

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ 1-10 Ἰανουαρίου
1970.)

βλ. γ.

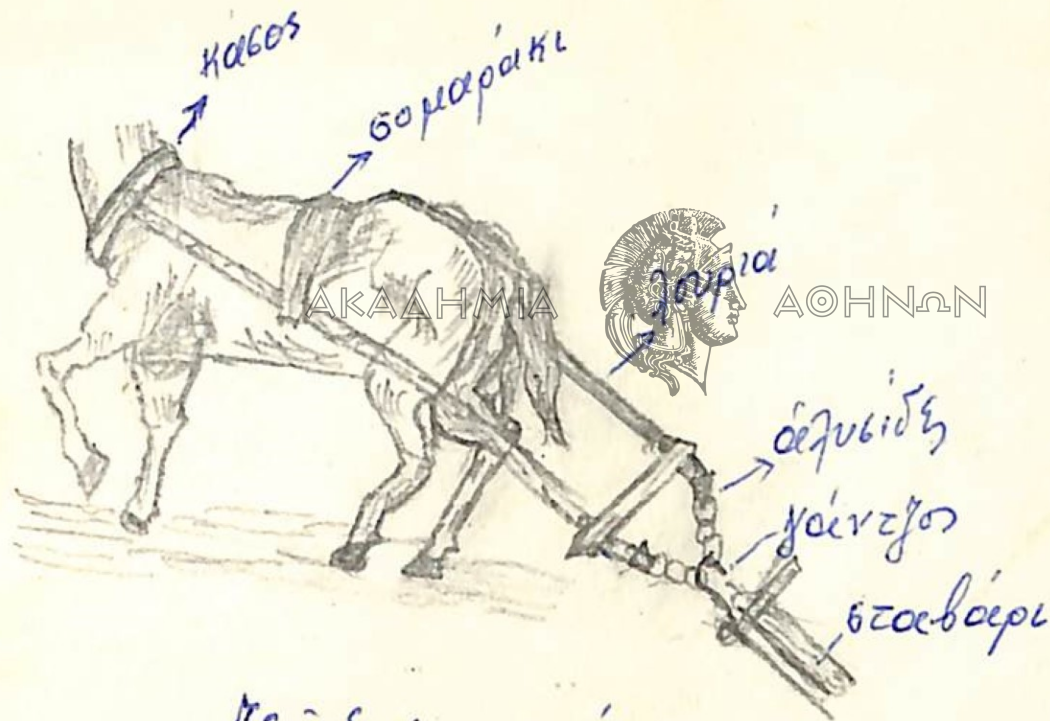
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σ.Χ. (2)

γεῦξες καὶ ὅσων γεύξων ἢ τραβήχων

Ποταμὸς γένεσις
↑

καρδόνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γένεσις

Σχ (24)